

HEMBYSE ARCHEOLOGIE

Herne, Fondatelsite

ONDERZOEKSRAPPORT HEMBYSE ARCHEOLOGIE

N°. 29

ONDERDEEL 3: Programma van Maatregelen

VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE

BODEM

Bureaustudie

De Smaele Bart & Pieters Hadewijch

2018

INHOUDSOPGAVE

1	ADMINISTRATIEVE FICHE	3
2	INLEIDING	4
2.1	Juridisch kader	4
2.2	Onderzoeksopdracht	4
3	GEMOTIVEERD ADVIES	6
3.1	Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek.....	6
3.2	Impactbepaling van de geplande werken	6
3.3	De waardering van de archeologische site	7
3.4	Bepaling van de maatregelen	8
4	PROGRAMMA VAN MAATREGELEN.....	9
4.1	Vraagstelling en onderzoeksdoelen	9
4.2	Onderzoeksstrategie en -methode.....	9
4.3	Onderzoekstechnieken	10
4.4	Afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk.....	14
4.5	Randvoorwaarden.	15
5	BESLUIT	16
6	LIJST VAN GEBRUIKTE GRONDPLANNEN.....	18
7	LIJST VAN FIGUREN.....	19

1 ADMINISTRATIEVE FICHE

Projectcode Onroerend Erfgoed	2018B42
Projectgebied	Herne, Fondatelsite
Grootte projectgebied	48565 m ²
Ligging	Vlaams-Brabant, Gemeente Herne, Lorengstraat 6
Lambert 72-coördinaten (m)	(NO): X 124908,294 ; Y 157578,139 meter (ZW): X 124892,551 ; Y 157252,172 meter
Kadaster	Afdeling: Herne 1/ Herne Sectie: H Percelen: 221F2, 222A, 225K2, 225M4, 225N4
Initiatiefnemer	Bremhove NV Hille 184 8750 Zwevezele
Uitvoerder	Hembyse Archeologie
Interne projectsigle Hembyse Archeologie	HER-FON
Type onderzoek	Archeologienota met uitgesteld traject
Verantwoordelijke uitgever van het onderzoeksrapport	Hembyse Archeologie
Plaats en jaar van uitgave	Gent, 2018
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Bibliografische referentie	De Smaele B. & Pieters H. 2018. <i>Archeologienota voor de afbraak van de Fondatelsite en de daarop volgende woonuitbreiding te Herne</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 29, Gent.
Termijn van het onderzoek	7 werkdagen
Betrokken actoren en specialisten met vermelding van rol/functie	Hadewijch Pieters/erkend archeoloog/veldwerkleider Bart De Smaele/erkend archeoloog Hembyse BVBA/erkend archeoloog
Gecontacteerde regiospecialisten	Koen Demarsin (Erfgoedcel Pajottenland – Zennevallei) Frank Nevens (UGent)
Resultaten	20 ^e -eeuwse industriebouw
Aanbeveling	Proefsleuvenonderzoek
Bewaarplaats archief	Hembyse Archeologie
Van toepassing zijnde Onroerenderfgoeddepot	Het onderzoeksgebied valt binnen het werkingsgebied van het Onroerend Erfgoeddepot Vlaams-Brabant
Opmerkingen	Nvt.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.

2 INLEIDING

2.1 Juridisch kader

In de winter van 2018 werd Hembyse Archeologie de opdracht verleend om het archeologisch kennispotentieel van een gebied op de voormalige Fondatelsite te Herne te onderzoeken, dit conform het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Dit dient te gebeuren in de vorm van een archeologienota.

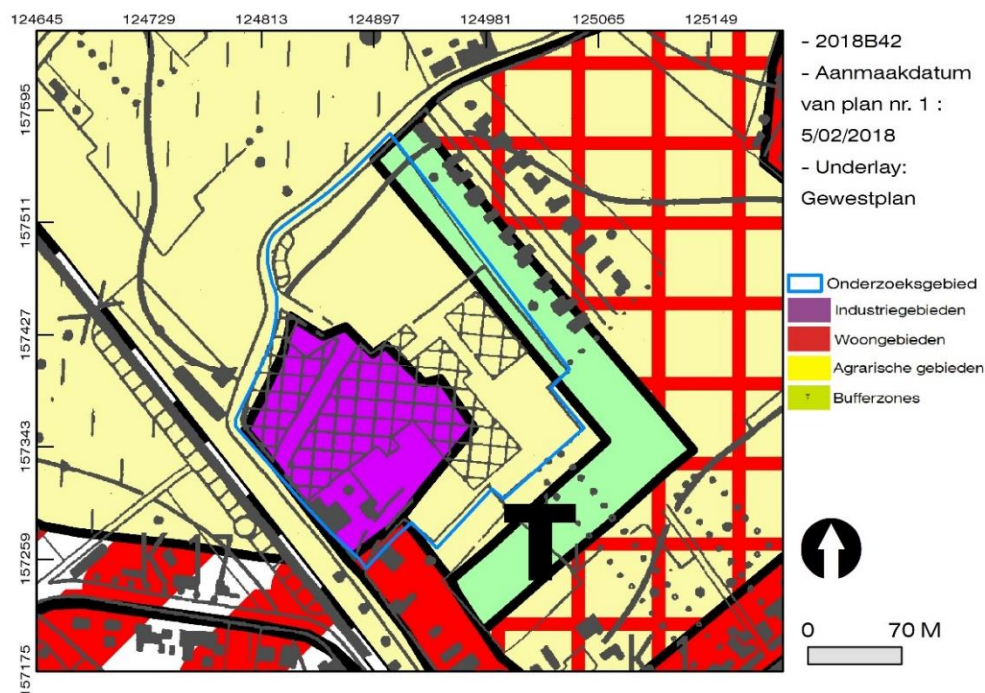
De archeologienota bestaat in zijn geheel uit drie delen:

1. Privacyfiche (niet publiek beschikbaar)
2. Het Verslag van Resultaten
3. Het Programma van Maatregelen

Voorliggend document is het derde onderdeel, namelijk het **Programma van Maatregelen**. Hierin worden de maatregelen beschreven om het kennispotentieel van het onderzoeksgebied definitief vast te stellen. Dit gebeurt op basis van de gegevens uit het Verslag van Resultaten.

2.2 Onderzoeksoopdracht

Het onderzoeksgebied waarvoor een archeologienota dient te worden opgemaakt bevindt zich in het Vlaamse Gewest, Gemeente Herne, ter hoogte van de Lorengstraat 6.

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het Gewestplan.

Een groot deel van het projectgebied staat gekarteerd als “industriegebied”, hiermee verwijzend naar het voormalig gebruik van de site als ijzergieterij. Het noordelijke en oostelijke deel van het projectgebied staat ingekleurd als “agrarisce gebied”. Het geheel wordt afgescheiden van de achterliggende woonwijken door een L-vormige “bufferzone”. Enkel de meest zuidwestelijke hoek van het projectgebied staat gekarteerd als “woongebied”.

Concreet is getracht vast te stellen of een archeologische site binnen het projectgebied aanwezig is en wat de karakteristieken en de bewaringstoestand hiervan zijn. Tevens werd de impact van de toekomstige werken op de ondergrond en het eventueel archeologische erfgoed vastgesteld.

De resultaten van dit onderzoek laten toe een gemotiveerd advies te formuleren met betrekking tot de vervolgstategie en de methodiek hiervan. De bureaustudie kan worden gedistilleerd tot onderstaande basisonderzoeksvragen:

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*
- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*
- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*
- *Is verder onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Deze betrachting is vervat in het Verslag van Resultaten. In onderstaand onderdeel wordt de volledigheid van dit verslag getoetst en worden de vervolgstappen (= de maatregelen) voor het onderzoeksgebied uitgelegd: er dient een prospectie met ingreep in de bodem te gebeuren met als doel het vaststellen, registreren en evalueren van de aanwezige archeologische relictten in het bodemarchief.

3 GEMOTIVEERD ADVIES

3.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Het onderzoek kadert in de aanvraag tot verkavelingsvergunning. Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een bureaustudie.

Aangezien het onderzoeksgebied gedeeltelijk bebouwd is en er nood is aan een bodemsanering, is een vooronderzoek met ingreep in de bodem logistiek en juridisch niet mogelijk.

Het Verslag van Resultaten heeft aangetoond dat er indicatoren zijn voor de aanwezigheid van archeologische sporen en structuren binnen het onderzoeksgebied. Om deze sporen en structuren vast te stellen en te begrijpen is een onderzoek door middel van proefsleuven noodzakelijk. Dit dient door de huidige staat van het onderzoeksgebied (zie §3.5. *Randvoorwaarden*) in een uitgesteld traject te gebeuren.

Het bureauonderzoek zelf kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- verstoorde zones zijn gekend
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een verkavelingsvergunning, waardoor uitgegaan wordt van een integrale verstoring. Er is inzicht verworven in de geplande indeling van de kavels
- de vervolgstategie werd opgesteld

6

Het bureauonderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een historisch en archeologisch overzicht van het projectgebied te schetsen en om de gepaste maatregelen voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

3.2 Impactbepaling van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het projectgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken bestaat uit het bouwen van woningen:

De geplande werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied omvatten:

- Afbreken van de huidige gebouwen
- Het bouwrijp maken van het terrein
 - o Bodemsanering van perceel 225M4

- Afgraven van het grootste deel van het terrein (1,65 tot 3,90 m)
- Rooien van het bestaande groen (bomen en hagen)
- Aanleg wegenis
- Het opdelen van het projectgebied in kavels
- Aanleg van een groenzone (uitgraving tot 0.30 m) met bufferbekken (uitgraving tot 1,50 m)
- Aanleg van een buffergracht (2,90 m breed, 1,50 m diep)

Bijgevolg zijn de geplande ingrepen van die aard dat er kan verondersteld worden dat het bodemarchief volledig zal verstoord worden.

Gelet op deze geplande integrale verstoring (verkavelingsvergunning) van het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, dienen maatregelen genomen te worden teneinde deze archeologische waarden vast te stellen, te registreren en waarderen, en te behoeden van vernietiging. Deze maatregelen worden in *§Programma van Maatregelen* besproken.

3.3 De waardering van de archeologische site

Het onderzoeksgebied valt uiteen in twee delen, namelijk het zuidelijke deel van het gebied waar het bedrijventerrein van Fondatel aanwezig is en het noordelijke akkerland. Voor het zuidelijke deel is uit het Verslag van resultaten gebleken dat verder onderzoek niet noodzakelijk is voor het opsporen en waarderen van het archeologisch erfgoed.

7

Figuur 2. Opdeling van het onderzoeksgebied.

Het noordelijke akkerland is een andere situatie. Aangezien daar de aard van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed nog niet definitief kon worden uitgemaakt, is een volledige waardering niet mogelijk. In deze fase van het onderzoek naar de aard en omvang van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed kunnen bepaalde parameters worden uitgesloten, maar de aan- of afwezigheid van alle archeologisch erfgoed kan niet worden bepaald. Er dient te worden teruggegrepen naar de data die in het Verslag van Resultaten van deze archeologienota met uitgesteld traject zijn opgenomen. Hierbij is gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologisch erfgoed uit verschillende periodes van de geschiedenis mogelijk is. Het betreft voornamelijk bewoningssporen vanaf de volle en late middeleeuwen. Het aantreffen van oudere sporensites, zoals sites uit de Romeinse periode, kan niet worden uitgesloten.

Tot wanneer de aard en de omvang van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed is bepaald, moet het noordelijke akkerland als archeologisch waardevol worden beschouwd.

3.4 Bepaling van de maatregelen

Het projectgebied zal door de geplande werken worden verstoord, waardoor een behoud van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed in situ niet mogelijk is. Dit dient, ingeval er archeologisch erfgoed aanwezig blijkt te zijn, ex situ te gebeuren om de archeologische erfgoedwaarden van het terrein te behouden en de vrijgekomen data over de site te interpreteren.

De maatregelen worden verder besproken in *§Programma van Maatregelen* (cf. infra).

4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

4.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het doel van de bureaustudie was een inzicht te verkrijgen in het archeologisch kennispotentieel van het projectgebied en de impact van de geplande werken op het archeologische erfgoed in te schatten. Aldus kan een advies gevormd worden voor de vervolgstategie op de projectlocatie.

Aan de hand van de ingezamelde data kan gesteld worden dat de verwachting met betrekking tot de aanwezigheid van sporensites reëel is en dat de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het noordelijke deel van het projectgebied niet met zekerheid kan worden aangetoond.

Bijgevolg wordt een programma van maatregelen opgesteld voor een prospectie met ingreep in de bodem in de vorm van een proefsleuvenonderzoek met als doel een gerichte survey van het terrein.

De onderzoeksvragen die hierbij beantwoord dienen te worden, worden hieronder opgesomd.

Proefsleuvenonderzoek:

- *Zijn er binnen het akkerland sporen terug te vinden met archeologisch en/of cultuurhistorisch relevante waarde?*
- *Wat is de aard, bewaringstoestand en kennispotentieel van deze sporen?*
- *Wat is de densiteit en hun verspreiding?*
- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*
- *Wat is de impact van de geplande verkaveling op deze sporen?*
- *Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap en de bodem ?*
- *Welk beeld kan gevormd worden in het kader van de ontwikkeling van het dorp Herne ?*
- *Welke strategie dient verder gevolgd te worden ter bescherming van het aangetroffen archeologisch patrimonium ?*
- *Welke methodologische lessen kunnen uit het onderzoek worden getrokken en hoe is dit van toepassing op toekomstig onderzoek in de regio ?*

4.2 Onderzoeksstrategie en -methode

De onderzoeksstrategie wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele methodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. Onderstaande tabel geeft de mogelijke onderzoeksmethodes weer.

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Op basis van het huidige bureauonderzoek en de geraadpleegde regiospecialisten is de kans op het aantreffen van aanvullende informatie over het onderzoeksgebied zeer klein. Vooral van toepassing op de geschiedenis van het bedrijf Fondatel.
Geofysisch onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Hoge kostprijs. Het aantreffen van sporensites is mogelijk maar niet aangetoond, uiteindelijk dienen de surveydata alsnog met veldwerk te worden geverifieerd.
Veldkartering	NEE	NEE	NEE	NEE	Het landgebruik laat dit niet toe.
Landschappelijke boringen	JA	NEE	NEE	NEE	Er zijn reeds controleboringen uitgevoerd en het terrein is relatief beperkt in oppervlakte.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	JA	NEE	NEE	NEE	Er zijn bodemkundige indicatoren dat de kans op het aantreffen van steentijdartefactsites extreem klein is.
Proefsleuven/ proefputten	NEE	JA	NEE	JA	Aldus kan het archeologisch potentieel van het projectgebied worden ingeschat door een representatief deel van het terrein op te graven, na het voldoen aan de randvoorwaarden.
Andere	NEE	NEE	NEE	NEE	Nvt.

Op basis van deze evaluatie en de reeds uitgevoerde onderzoeken, kan gesteld worden dat een proefsleuvenonderzoek -heden niet mogelijk- noodzakelijk dient te worden uitgevoerd, na het voldoen aan de randvoorwaarden (zie §Randvoorwaarden).

4.3 Onderzoekstechnieken

De onderzoekstechniek voor de prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven dient te worden uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk, §8.6.

De ligging en de oriëntatie van de proefsleuven wordt gebaseerd op:

- De topografie van het onderzoeksgebied
- De bodemkundige situatie en de zichtbare elementen op het terrein

Daardoor wordt de aanleg van zeven proefsleuven en twee dwarsleuven geadviseerd:

- De proefsleuven zijn uitgetekend met een buffer van 3 meter ten opzichte van de bestaande perceelsgrenzen.
- Zes proefsleuven (nummers 06, 05, 03, 01, 07 en 08) volgen de natuurlijke topografie van het terrein en maken dus een dwarsdoorsnede van de helling. Er wordt geadviseerd om de aanleg van de sleuven te starten op het hoogste deel van het terrein. Hier is de bodemopbouw zeer eenduidig (Ap-C) en kan op het verschijnen van colluviale pakketten lager op het terrein geanticiperd worden.
- Op proefsleuven 01 en 03 wordt geadviseerd om een dwarsleuf aan te leggen (1 keer per bodemkundige eenheid), die de heden nog zichtbare perceelsgreppel (zichtbaar als een lichte depressie en als een *crop mark*) twee maal kan doorsnijden. Het doel hiervan is een inzicht te krijgen in (1) de impact van deze greppel op de bodem en (2) de omvang van deze greppel in het archeologisch vlak.
- De kennis van de textuur en breedte van de vulling van deze perceelsgreppel zal het noodzakelijke inzicht verwerven om tenslotte proefsleuf 09 aan te leggen. In het respecteren van de topografie van het terrein en de tussenafstand van 15 meter as tot as (cf. infra) van de sleuven is geen duidelijk compromis gevonden om het tracé van proefsleuf 09 te verleggen. Er wordt dan ook geadviseerd om, indien in proefsleuf 09 een verminderde leesbaarheid van het vlak optreedt (omwille van de aanwezigheid van de vulling van een perceelsgreppel), een korte dwarsleuf of een korte parallelle sleuf (zie stippellijn op plan) aan te leggen om de noordelijke hoek van het gebied te evalueren. De veldwerkleider is vrij om hierbij de juiste, gemotiveerde keuzes te maken.

Figuur 3. Inplanting proefsleuven, aanmaakschaal 1:1.

Algemene bepalingen:

- De proefsleuven dienen te worden uitgegraven met een individuele breedte van minimaal 2 meter en een interval van 15 meter (van middenas tot middenas). Dit laat een zinvolle waarneming (een maximale informatiewaarde ten opzichte van een minimale bodemingreep) van mogelijk aanwezige structuren in de bodem toe en laat tevens toe om op een efficiënte manier minstens 10% van het projectgebied te onderzoeken. Met de voorgestelde proefsleuven wordt minstens 11,2% van het deel akkerland van het onderzoeksgebied onderzocht.

12

NR	XY startpunt (Lamb.72)		XY eindpunt (Lamb.72)		Lengte	Breedte
1	124861,5003	157528,251	124935,6227	157445,9964	110,72	2
2	124917,2818	157466,3495	124908,3202	157458,369	12	2
3	124849,407	157519,2639	124924,1018	157436,3742	111,58	2
4	124877,9117	157505,7196	124868,9501	157497,7391	12	2
5	124837,2653	157510,3306	124912,5848	157426,7477	112,51	2
6	124825,5773	157500,8938	124901,0678	157417,1212	112,77	2
7	124873,0351	157537,8577	124947,1475	157455,6143	110,71	2
8	124884,2186	157547,8544	124958,6723	157465,2323	111,22	2
9	124894,9561	157558,346	124970,2005	157474,8464	112,4	2

- Het beeld van minimaal 10% van het onderzoeksgebied kan worden verruimd met 2,5% in oppervlakte door de aanleg van kijkvensters, dwarssleuven en/of volgsleuven. Gezien de beperkte totaaloppervlakte van

het projectgebied zal de spreiding van deze aanvullende sleuven of kijkvensters vrij beperkt zijn.

- De diepte van elke proefsleuf wordt bepaald door de veldwerkleider, in samenspraak met een assistent-aardkundige. Er dient hierbij rekening gehouden te worden met de diepte waarop archeologische resten kunnen aangetroffen worden enerzijds en de veiligheid van de werf anderzijds. Op basis van de gekende bodemkundige data is dit 30 tot 80 centimeter onder het huidige maaiveld.
- Aangezien de controleboringen aantonen dat het een site zonder complexe stratigrafie betreft, wordt voorzien in de aanleg van bodemprofielen om de gekende en aangetroffen bodemopbouw te evalueren. Er wordt getracht de oppervlakte en de diepte van deze profielputten te beperken om de impact op de draagkracht van de bodem te minimaliseren, zonder daarbij echter te moeten inboeten aan archeologisch kennispotentieel. Er wordt tevens geadviseerd om de profielputten niet dieper dan 1,2 meter (maximale diepte waarin veilig kan gewerkt worden zonder bijkomende maatregelen) uit te graven, of tot aan de grondwatertafel. Conform de Code van Goede Praktijk §8.6.2 dienen de bodemkundige vaststellingen bij de aanleg van de proefsleuven (zowel in de putwanden als in lokale verdiepingen van het opgravingsvlak) hoe dan ook getoetst te worden middels een bodemprofiel dat tot in het onverstoorde moedermateriaal reikt. Indien het dus noodzakelijk zou zijn om een profielput aan te leggen, groter dan de vrijblijvend voorgestelde 4 vierkante meter en 1,2 meter diepte, dienen remediërende veiligheidsmaatregelen genomen te worden om veilig werken en een correcte archeologische inschatting van de bodemopbouw te verzoenen. Men kan denken aan stutten (schoren, drukluchtkussens, ...) en/of bemalen (vuilwaterpomp of lijnbemaling) van de profielput. Er moet immers met zekerheid kunnen worden vastgesteld of er zich onder het eerste aangelegde archeologische vlak al dan niet nog één of meerdere dieperliggende niveaus voordoen. De veiligheid ten aanzien van de stabiliteit van de omgeving dient evenzeer in acht genomen te worden.
- Het grondwerk dient uitgevoerd gebruik makend van een gekeurde rupsenkraan van 15-20 ton¹, met een tandenloze dieplepelbak of nivelleerbak van 2 meter breed. Het grondwerk wordt uitgevoerd conform het Standaardbestek 250, versie 4 en door gekwalificeerd personeel.
- Tijdens de uitvoering van de grondwerken wordt een veiligheidsmarge van ten minste 3 meter ten opzichte van de bestaande bovengrondse structuren aangehouden. Dit betekent dat indien het aanleggen van een proefsleuf een veiligheids- of stabiliteitsrisico inhoudt, zal worden gekozen voor een alternatief sleuventracé, dat echter de beoogde oppervlakte-doelstellingen

¹ Een graafmachine van 15-20 ton is voldoende voor een onderzoek op een beperkte oppervlakte en laat tevens een grotere manoeuvreerbaarheid op kleinere terreinen toe.

en de beoogde evaluatie van de ondergrond respecteert. Deze afwijkingen worden nadien in het Verslag van Resultaten toegelicht en verantwoord.

Inhoudelijk heeft het onderzoek als doel het vaststellen, evalueren en waarderen van de archeologische erfgoedwaarde van het onderzoeksgebied. Hiervoor worden de aanwezige sporen en structuren (zowel antropogeen als geologisch en biogeen) geregistreerd conform de Code van Goede Praktijk.

Het digitale sleuvenplan, dat is opgemaakt in ArcGIS, kan als shapefile (*.SHP) worden opgevraagd bij Hembyse Archeologie.

4.4 Afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk

Er worden in deze fase geen afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk voorzien, maar er moet steeds een “speelruimte” tussen de theorie en de praktijk indachtig worden gehouden. Alle afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk, de geldende wettelijke basis voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek in Vlaanderen, moeten worden gemeld en gemotiveerd. In het huidige Verslag van Resultaten (deel 2 van deze archeologienota) en het Programma van Maatregelen zijn geen afwijkingen op de Code van Goede Praktijk noodzakelijk geweest.

Er is een archeologische verwachting naar sporensites (grondsporen), maar indien tijdens de aanleg van de proefsleuven echter blijkt dat alsnog steentijdartefactsites aanwezig kunnen zijn, dient de methodiek aangepast te worden en moet overgeschakeld worden op een waarderend archeologisch booronderzoek, en dit conform §8.5. van de Code van Goede Praktijk.

Aan de hand van dit type booronderzoek kan de diepte, spreiding, datering en bewaringsgraad van de aangetroffen steentijdartefactsite geëvalueerd worden. Voorafgaand aan het booronderzoek dienen, op basis van het proefsleuvenonderzoek, zones worden afgebakend waarbinnen een verwachting naar steentijd bestaat en waarbinnen de boringen dienen uitgevoerd te worden. Daarbij dienen deze onderzoeksvragen beantwoord te worden:

- *Waar werden de steentijdartefactsites aangetroffen (xyz-coördinaten)?*
- *Wat is hun spreidingsvorm en densiteit?*
- *Welke datering kan hieraan gegeven worden?*
- *Welke bodemhorizonten/sedimenten werden aangetroffen?*
- *Is vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving noodzakelijk? Zo ja, beschrijf de methodiek.*

In het Programma van Maatregelen voor de prospectie met ingreep in de bodem worden geen afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk voorzien. Afwijkingen zijn mogelijk en soms noodzakelijk, maar elke ad hoc afwijking, bijvoorbeeld op basis van inzichten verworven *tijdens* het veldwerk, dient te worden

gemotiveerd in het Verslag van Resultaten van de prospectie met ingreep in de bodem.

4.5 Randvoorwaarden.

De randvoorwaarden voor de uitvoering van het archeologisch onderzoek, zoals omschreven in het Programma van Maatregelen, hebben tot doel alle parameters die de kwalitatieve uitvoering van het archeologisch onderzoek in de weg kunnen staan te omschrijven.

Voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek dient het onderzoeksgebied toegankelijk te zijn voor het veldwerk, met andere woorden: de omgevingsvergunning dient te zijn afgeleverd. **Het landgebruik van het akkerland wijzigt niet meer en er worden geen grondwerken uitgevoerd.**

Hierbij dient dus ook volgende opmerking gemaakt te worden: zolang er geen uitsluitel gegeven kan worden aangaande de aan- of afwezigheid van archeologische sporen binnen het projectgebied, dient het volledige terrein als een archeologische site beschouwd te worden. Concreet betekent dit nogmaals dat er geen bodemingrepen mogen plaatsvinden teneinde het eventueel aanwezige archeologisch bodemarchief niet te vernietigen.

5 BESLUIT

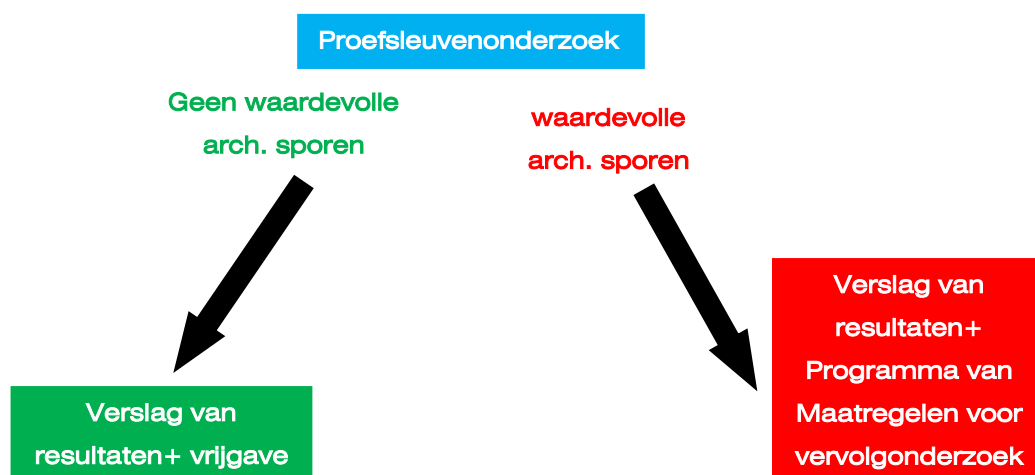
Naar aanleiding van de geplande afbraak van de Fondatelsite en de daarop volgende bouw van nieuwbouwwoningen en de daartoe behorende infrastructuur, is door Hembyse Archeologie onderzocht wat het archeologisch kennispotentieel van de site is en wat de te nemen maatregelen zijn, om het kennispotentieel te vrijwaren voor vernietiging.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het bedrijventerrein zelf een interessant conglomeraat van industriële archeologie is, met een historische en monumentale waarde. Er blijkt echter ook dat de bouw van dit bedrijventerrein, gedurende de 19^e en 20^e eeuw, een vernietigende impact heeft gehad op de mogelijk aanwezige archeologische resten. De Fondatelsite bevindt zich immers op de rand van de Hernekouter, een hoge rug met rijke bodems die minstens vanaf de 18^e eeuw als landbouwgrond zijn gebruikt. De kans dat daar op het bedrijventerrein nog archeologische resten in de bodem aanwezig zijn, wordt als onbestaand ingeschat. Het noordelijke deel van het onderzoeksgebied is daarentegen akkerland, waarop zoals eerder vermeld gedurende de afgelopen 300 jaar enkel landbouw is bedreven. Gezien de landschappelijke ligging en de bodemkundige situatie is het dan ook niet ondenkbaar dat zich in dit gebied archeologische sporen van vroegere nederzettingen, begraafplaatsen of artisanale centra bevinden. De enige manier om deze sporen vast te stellen en te waarderen, is een prospectie met ingreep in de bodem. Dit dient onder de vigerende wetgeving in een "uitgesteld traject" te gebeuren, met andere woorden na het bekomen van de omgevingsvergunning.

16

Bijgevolg is een vervolgstراتيجية bepaald teneinde eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen, te registreren en de aard en de bewaringstoestand ervan te bepalen. Concreet betekent dit dat een prospectie met ingreep in de bodem moet worden uitgevoerd, met name een proefsleuvenonderzoek in uitgesteld traject.

Dit vooronderzoek zal toelaten het vervolgetraject te bepalen. Dat mogelijke vervolgetraject ziet er schematisch als volgt uit:

6 LIJST VAN GEBRUIKTE GRONDPLANNEN

PLAN NR	Onderwerp	Analoog/digitaal aangemaakt
NR 01	Situering van het projectgebied op het gewestplan	digitaal
NR 34	Opdeling van het onderzoeksgebied	Digitaal
NR 36	Inplanting proefsleuvenplan	digitaal

7 LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het Gewestplan. ...4	4
Figuur 2. Opdeling van het onderzoeksgebied.....7	7
Figuur 3. Inplanting proefsleuven, aanmaakschaal 1:1.....12	12

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Website: www.hembyse.net

